

Gréas dearbhtha Duan na Feirsde

[NLI G167, 129]

(see 'A Poem Book of the O'Donnells', Tomás Ó Cléirigh, *Éigse* 1 (1939) 51-61, 130-42; poem 38)

Uilliam Óg Mac an Bhaird do rinne an dán-so da thigherna Aodh mac Maghnusa, inar chuimhnigh mar do bhris an tAodh sin maidhm Feirsde Súilidhe ar O Néill, Seaan mac Cuinn, an ched bhliadhain do goireadadh tigherna don Aodh-soin mac Maghnusa, 1567.

[Deibhidhe, Dán Díreach]

- 1 Grés dearbhtha Duan na Feirsde
sgél oirdherc as aithrisde
duan nach dernadh gus a-nois
as duan far dearbadh dioghrais.
- 2 Lá do-chuadar clanna Néill [130]
sluagh ar shiol cConaill crannréidh
tar Finn is tar Fertais Mhóir
(i)man ghealtais nar thim tin(é)óil.
- 3 Aodh mac Mághnais na ttres tte
an uair-si ar Ard an Gháire
nuachar Temhra nar tubhadh
uathadh feedhna fiorchuradh.
- 4 Do braitheadh ar mbeith ar faill
dar ttin(e)ol re tteacht chugainn
saoilter dóigh dhínn do dhenamh
nir chóir brigh 'sna baoithsgealaibh.
- 5 Tángadar orainn gan fhios
mar do bheith eadruinn oireas
ger thenn a léim dar linne
fa céim a cceann coinntinne.
- 6 Do chuir Seaan i ccoinne an tsluaighs
buidhen mbig menmnaigh márcshluagh
tug dúinn anáil or n-uamhan
nirb furáil an t-ionnúaradh.
- 7 Gluaismíd a ngoire ar ndaingin
'gur cruinnigheadh Conallaigh
ger lionmhar slóigh sleachta Néill
dhóibh nir eachtra gan oilbhéim.
- 8 A ttús a ttionól tromdha
torchair mac Mheg Mhathghamhna
sgél an Mhanaidh nar bheg bróg
beg nach samhail sa sluagh-ód.
- 9 Tar éis fillte dhoibh go des
a bfuirsiod orainn d'aitheas
do-choidh sé mar do sóileadh
ni he as cóir do chraobhsgaoileadh.
- 10 Fir nar tharbha cur 'na cceann
cruinnigheas iad go haithghearr
a lion comhluinn san taobh thuaidh

- 11 Aodh O Domhnaill ar deghuair.
 Síol Cconaill is clann tSuibhne
cinnid le cruas comhairle
 an gleoghuin ger ghniomh doiligh
ar shiol Eoghain d'ionnasaighidh
- 12 Ansein do heagradh as [leg. ar?]slógh
 re a mes nir mhór ar ttin(e)ól
 ar síneadh ar sról ndatha
 do chlódh míleadh mórmhacha.
- 13 Gan acht áireamh cheithre ccéd
 fa rí Conaill da choimhéd
 láoich do fromhadh i ngort gáidh [131]
 dob omhan tocht o a ttegmháil.
- 14 Fa Mhac Suibhne Maol Muire
 táid [leg. tiad?] i ttús na hiorghoile
 gniomh lánduilih cur 'na cceann
bághuinigh fan damh díleann.
- 15 Laochradh na ttuath teg(h)oid sin
 timchioll Mhurchaidh meic Eoghain
 fir dhorrdha as cruaidh i ccathaibh
 colbha sluaigh go samhthachaibh.
- 16 Ba gnáth túis aca i n-iorghail
 na curaidh clann Toirrdhealbaigh
 fa buidheach an tonn da ttroid
 an drong fhuileach o Fhánoid.
- 17 Aodh mac Aodha I Dhomhnaill
 fear iomchair gach anbforlainn
 mairg sluagh le ttarla i ttenta
 an stuagh amhra inneallta.
- 18 O Baoighill a bhraithre féin
 da choimhed ar chloinn tsaoirNéill
 ua ar nAodhai-ne crann os coill
 fa aoghoire clann gConoill.
- 19 Clann Ghallchobhair na ngreadh seang
 i ttús glia(i)dh go cclú ccéimeann
 cóir óbadh fedhma na bfear
 'na mogal fhearrda fhéinneadh.
- 20 Gluasmíd tar éis ar n-eagair
 chuchta ar cenn an airleagaидh
 mar sgoith buinne ag bein re haill
 mar léim tuinne tar tórainn.
- 21 Fuaramar ag Fersaid Mhóir
 mac meic Cuinn fa throm ttionoil
 a bhreach bhroide as buan púdhar
 'sa shluagh aige i n-ordúghadh
- 22 Do thréigsiod na fir fráochdhhacht
 tugsad menma ar mhioláochdhhacht
 da cclú gaisgidh do-choidh cion
 dhoibh le faicsin ar bféinneadh.

- 23 Aghaidh ar mhuiр nglais ngairgmhir
cúl do chur re n-esccairdibh
an drong fhuileach fa tenn troid
nirb férr fuireach re Fersoid.
- 24 Do shluagh Macha fa mór bladh
báiter an mhéid nar marbadh
beag don tslógh téarna on troid
fa bhrón on énlá anaid.
- 25 Acc sin bladh d'éachtaibh an áir [132]
Brian mac Énri ua Seaáin
is mac oile da athair
slat a Doire dhlúthsgathaigh.
- 26 Do fágbadh sa ttaobh re tuinn
a muinntir fa Mhac Domhnuill
na curaidh dar chóir anmhuin
'na n-ulaigh (?) mhoir mhoitharbhaigh.
- 27 Ni tugadh d'éachtaibh eile
muinntir dhaoineach Dhon_nghaile
acht gidh mór fan traigh torchair
a lógh áir ar Eóganchaibh.
- 28 Míle fear do fágbhadh ann
ni bhiú ag airéamh a n-anmann
nir fédadh tuile gan traigh
feghadh gach duine a dhioghbháil.
- 29 Ni fhuigheadh einneach on bFinn
fedh na críche go Cáirlinn
teach gan ádhbar gola on ghleo
dob aghmhar cora an coinsgleó.
- 30 Atern (?) doire [leg. Áth nDoire?] do dioghadh ann
maidhm na Rass rug o chothram (?)
gleo naoidhe as teó no gach troid
gleo na hAoine 'gun Fhearsaid.
- 31 Guin Domhnaill Disirt Da Chrioch
doilge é na gach eindíth
iomdha écht uainn 'na ionadh
san chreacht do-chúaidh cítiughadh.
- 32 Ma fuairsiot clan_n nertmhar Néill
an t-áth orainn re himchéin
ni rugadh dháibh breith le bruid
fan tráigh is-teach nach ttáinic.
- 33 Tig dar ghabh do thuirsi an áir
mac Cuinn na ccéimeann nemhnáir
nar shir sé slána orthaibh
ger námhe [leg. námha] e d'Albonchaibh.
- 34 As i ar mbreith gibe ler thuit
dhínn go ndleaghan a éiric
guin an righ ni ráinic linn
's as thrínn tainic a thuitim.
- 35 Le siol gConnaill maoidhfe[idh] me

- tugadh timchioll na Feirsde
 fachain denta na duaine
 éachta ar chathaibh Craobhruaidhe.
 36 Cred nach díolfadh O Domhnaill
 duan grésach do għlanfhogħluim
 nocha misde a luagh gach laoi
 duan na Feirsdi da bfeagħthaoi.
 37 Diolfaid curaidh chlann tSuibhne [133]
 an duan gan cuid comhuirle
 an duain as dóibh as moladh
 cóir a luagh gan lagħdugħadħ.
 38 Diolfaid siol mBaoighill Balla
 an duain mar dhéis diogħlama
 ar an duain sáor na sloinnidh
 don taobh thauidh acht termonnaigh
 39 Diolfaid Dochartaigh an duain
 curaidh na cceimeann rochruaidh
 siad o do saoradħ sa tres
 ni baogħal iad da h'aighneas.
 40 Siol Gallċobhaир na ngleo tte
 cuideochaid diol na duaine
 an meid dhiobh tárla sa[n] troid
 gan tarbha a ngniomh ni għabboid.
 41 An duain do dhiol dligidh ruinn
 Somhairle mac Mheic Domhnuill
 da mbeith sibh gan triall san troid
 o sin do bhiadh 'na bħragħuid.
 42 Diol na duaine as dearbħha ag scoil
dligidh Conn mhac an Chalbaigh
 do bhí i nglas fa cheó ccumħadħ
 an gleo as ga fħuasgaladħ.
 43 Dligħid Gaoidhil et Goill
 diol na duaine-si Ui Dhomhnoi
 dóibh a ttarbha 'sa ttreisi
 do-chóidh damħna a deimħne-si.
 44 Duan oirdherc an Eich Bhuidhe
 duan Croibhdheirg ar cCruachuin-[n]e
 duan na Feirsde as togha trom
 ga meisde a cora i cconchloinn.
 45 Acc sin duit a Ui Dhomhnaill
 duain far féchadh fírfhogħlaim
 bhera [leg. méraidh] i ndeóidh do dhola
 ag denamh eoil th'engħamha.
 46 Cath Maisten go muighter libh
 no go ccurthar cath Sligħ
 no cath Saingeal bħus buan bladh
 do dhuain ni daingen dúnadh.
 47 A sheabhuic eachtaigh Fhinne
 cóir dhuit denamh oirchille

- buaidh sealg ar sheabhcáibh Banbha
bedg fan ealtain allmharrdha.
- 48 Druid a ccoinne cloinne Táil [134]
mhithigh dhaoibh denamh combáidh
o a-tá Éire eadraibh féin
freagraidh a cheile coiscéim.
- 49 Clú d'Éirinn do theacht tar tuinn
a inghen mhec mheic Domhnuill
do ardagh tú le treimsi
clú d'Albain san Éirinn-si.
- 50 Aoibheal beó einigh Alban
ben ris nac cóir comhardadh
ni fhuil fa dhúais urra as férr
d'fuil Cholla Uais an Áoibheall.
- 51 Ar-ís d'aithcheangal ar roinn
ben d'uaislibh aicme Domhnoill
slat reidh nach anbfann alladh
dar ndaghrrann fein fuaramar.
52. Bés as ferr 'gun ighin duibh
toghthar ben ar a bésaibh
ni háil di a crádh do choimhdhe
don bhladh ás i as énoighre. Gres...